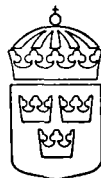

Utbildningsutskottets betänkande

1988/89: UbU23

Anslag till kultur- och informationsyrken

1988/89
UbU23

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1988/89:100 bilaga 10 (utbildningsdepartementet) under punkten D 11. Utbildning för kultur- och informationsyrken (s. 231 – 245) jämte motioner.

Propositionen

Regeringen har föreslagit

1. att riksdagen bemyndigar regeringen att den 1 juli 1989 inrätta en ny allmän utbildningslinje, journalistlinjen om 40/120 poäng,
2. att riksdagen bemyndigar regeringen att fr. o. m. budgetåret 1989/90 avveckla nuvarande journalistlinje,
3. att riksdagen bemyndigar regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en allmän utbildningslinje, informationslinjen om 120 poäng,
4. att riksdagen fastställer planeringsramar i enlighet med vad som i propositionen har förordats,
5. att riksdagen till Utbildning för kultur- och informationsyrken för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 260 519 000 kr.

Motionerna

Motioner från allmänna motionstiden 1988

1987/88:Ub707 av Ylva Annerstedt m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en koncentrerad, yrkestekniskt inriktad journalistutbildning om 40 poäng.

1987/88:Ub733 av Birgitta Rydle m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om försöksverksamhet med ny journalistutbildning.

1988/89:Ub507 av Ulla Orring (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att bibliotekarieutbildningen varaktigt etableras i Umeå.

1988/89:Ub508 av Ingrid Hasselström Nyvall (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om Kalmar som lokaliseringssort för en kommande fortbildning av muscitijäns-temän.

1988/89:Ub514 av Bo Forslund m. fl. (s, m, fp, c, vpk, mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att lokalisera decentraliserad journalistutbildning till högskolan i Sundsvall – Härnösand.

1988/89:Ub545 av Ingela Mårtensson m. fl. (fp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de konstnärliga utbildningslinjerna vid universitetet i Göteborg.

1988/89:Ub546 av Britta Bjelle (fp) vari yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens förslag att minska religionsvetenskapliga linjen i Uppsala med 20 nybörjarplatser och överföra medlen till enstaka kursanslaget,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utlokalisering av religionsvetenskaplig utbildning till norra Sverige.

1988/89:Ub551 av Maggi Mikaelsson (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av journalistutbildning till Umeå.

1988/89:Ub563 av Hans Dau m. fl. (m, fp, c) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen vid utarbetandet av budgetpropositionen för budgetåret 1990/91 beaktar vad som i motionen anförts om att starta en högre musikutbildning på diplomnivå vid universitetet i Umeå.

1988/89:Ub595 av Arne Mellqvist m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en journalistutbildning vid högskolan i Falun – Borlänge.

1988/89:Ub607 av Eva Goës m. fl. (mp) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om lokalisering av journalistutbildning till Sundsvall.

1988/89:Ub611 av Jan Hyttring och Kjell Ericsson (båda c) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den allmänna informationslinjen på 120 poäng bör inrättas i Karlstad med början den 1 juli 1989.

1988/89:Ub646 av Stina Eliasson och Martin Olsson (båda c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vikten av fortsatt teologutbildning i Härnösand.

1988/89:Ub653 av Marianne Carlström m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av en allmän informationslinje i Göteborg.

1988/89:Ub655 av Monica Öhman och Åke Selberg (båda s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av att den framtida utvidgningen av journalistutbildningen, med ett tredje år på högskolenivå för Norrlands del, förläggs till Kalix folkhögskola i samarbete med Luleå högskola,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att den nuvarande grundutbildningen inom journalistutbildningen vid Kalix folkhögskola bör jämföras med journalisthögskolans första år,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att journalistutbildningen i Norrbotten bör få samma högskolestatus som övriga journalisthögskoleutbildningar i landet.

1988/89:Ub658 av Britta Bjelle och Ulla Orring (båda fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att förlägga en journalistutbildning till Umeå.

1988/89:Ub663 av Rune Thorén (c) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om påbyggnadslinje för bebyggelseantikvarisk utbildning,

2. att riksdagen till den bebyggelseantikvariska linjen vid Göteborgs universitet för budgetåret 1989/90 anslår 1,5 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit.

1988/89:Ub673 av Ann-Cathrine Haglund m. fl. (m) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

13. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om journalistutbildningens lokalisering.

1988/89:Ub675 av Mats Lindberg m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att lokalisera journalistutbildningen till Umeå universitet.

1988/89:Ub685 av Hugo Hegeland (m) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär förslag om återinförande av religionsvetenskaplig linje vid humanistiska fakulteten i Göteborg i enlighet med vad i motionen anförts.

1988/89:Ub689 av Paul Lestander (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om högskoleutbildning av journalister i Luleå.

1988/89:Ub728 av Larz Johansson m. fl. (c) vari — såvitt nu är i fråga — yrkas

26. att riksdagen beslutar att journalistutbildning på 120 poäng startas med 30 nybörjarplatser vid högskolan i Sundsvall – Härnösand.

1988/89:Ub745 av Birgitta Hambræus och Göran Engström (båda c) vari yrkas att riksdagen beslutar att förlägga den nya journalistlinjen för norra Sverige till högskolan i Falun – Borlänge.

1988/89:Ub758 av Torgny Larsson m. fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om förlängd teologisk utbildning i Göteborg.

1988/89:UbU23

1988/89:Ub823 av Ingrid Sundberg m. fl. (m) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om teknisk-antikvarisk forskning och utbildning i byggnadsvård m. m.

Motiveringen återfinns i motion 1988/89:Kr314.

1988/89:Ub824 av Inger Schörling m. fl. (mp) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

15. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om journalistlinjens förläggning till Sundsvall.

1988/89:Ub827 av Marianne Stålberg m. fl. (s) vari – såvitt nu är i fråga – yrkas

5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ingenjörsutbildning på mellannivå vid högskolan i Östersund samt journalist- och arkitektutbildning i Mellannorrland (delvis).

Utskottet

Ny journalistutbildning

Regeringen lägger i budgetpropositionen fram förslag till en reform av journalistutbildningen. Utgångspunkterna för förslaget är utredningsbetänkandet (SOU 1987:50) Högskolans journalistutbildning, remissbehandlingen av detta betänkande och den fortsatta beredning som gjorts inom regeringskansliet.

Regeringen föreslår *inrättande av en allmän utbildningslinje, journalistlinjen*, från den 1 juli 1989. Den nya journalistlinjen skall ha två varianter, en om 40 poäng och en om 120 poäng. Linjens 120-poängsvariant läggs upp så att studerande med olika bakgrund i form av utbildning eller yrkeserfarenhet kan delta i delar av utbildningen. Den kortare varianten om 40 poäng är avsedd för studerande med tidigare högskoleutbildning om minst 120 poäng.

Journalistutbildningen skall ge sådana baskunskaper och färdigheter samt sådan samhällsorientering och kritisk skolning som fordras för yrkesverksamhet inom massmedier. Föredragande statsrådet betonar att den nya utbildningen måste kunna ge de studerande djupare insikter i yrkesrollen och därmed bidra till att stärka journalisternas yrkesidentitet. De studerande skall genom utbildningen få förmåga att analysera och granska men också ifrågasätta mediernas roll i samhället liksom sin egen roll inom medierna och i samhället. Föredragande statsrådet anser vidare att det är angeläget att grundutbildningen i sig kan ligga till grund för direkt övergång till forskarutbildning. Det är också viktigt att utbildningen utnyttjar de nya möjligheter att utveckla forskningsanskyntningen och det veten-

skapliga förhållningssättet i utbildningen som uppstår genom den verksamhet som håller på att byggas upp vid universiteten i Stockholm och Göteborg, där journalistutbildning nu bedrivs. Regeringen föreslår att den nya journalistlinjen förläggs till universiteten i Stockholm och Göteborg och från läsåret 1990/91 även till en högskoleort i norra Sverige.

Regeringens förslag till dimensionering av journalistlinjen innebär att antalet nybörjarplatser på linjen i Stockholm resp. Göteborg minskar från 120 till 100 platser per år – 70 nybörjarplatser i vardera Stockholm och Göteborg för 120-poängsvarianten och 30 nybörjarplatser i vardera Stockholm och Göteborg för 40-poängsvarianten. Till journalistutbildningen på en högskoleort i norra Sverige föreslås 30 nybörjarplatser på linjens 120-poängsvariant. Slutligen bör det inom den längre utbildningen i Stockholm och Göteborg finnas utrymme motsvarande ca 15 årsstudieplatser för studerande som enbart deltar i delar av utbildningen.

Den första antagningen till den nya 120-poängsvarianten av journalistutbildningen föreslås ske till hösten 1989. Föredragande statsrådet räknar vidare med att utbildningen inom den nya 40-poängsvarianten skall kunna påbörjas vårterminen 1990.

I två motioner från föregående riksmöte, 1987/88:Ub707 (fp) och 1987/88:Ub733 (m) yrkande 13, föreslås en koncentrerad, yrkestekniskt inriktad journalistutbildning om 40 poäng för studerande med en allmän ämnestoretisk akademisk utbildning.

Som utskottet tidigare redovisat innebär förslaget till en ny journalistutbildning i årets budgetproposition att studerande med tidigare högskolestudier om minst 120 poäng skall kunna få en kompletterande journalistutbildning om 40 poäng. Mot denna bakgrund finner utskottet att yrkandena i motionerna 1987/88:Ub707 och 1987/88:Ub733 är tillgodosedda.

Utskottet föreslår att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1987/88:Ub707 och 1987/88:Ub733 yrkande 13 bemyndigar regeringen att den 1 juli 1989 inrätta en ny allmän utbildningslinje, journalistlinjen om 40/120 poäng.

Utskottet föreslår vidare att riksdagen bemyndigar regeringen att fr. o. m. budgetåret 1989/90 *avveckla nuvarande journalistlinje*.

Ett stort antal motioner tar upp frågan om *lokalisering av journalistutbildning till en högskoleort i norra Sverige* från läsåret 1990/91.

I fyra motioner, 1988/89:Ub673 (m) yrkande 13, 1988/89:Ub551 (vpk) 1988/89:Ub658 (fp) och 1988/89:Ub675 (s) föreslås att journalistutbildningen bör förläggas till universitetet i Umeå. I samtliga motioner understryks vikten av journalistutbildningens forskningsanknytning. Endast universitetet i Umeå har den mångsidighet och kapacitet i sin utbildning och forskning som krävs för en kvalitativt acceptabel journalistutbildning. Vidare erinras om att ett centrum för massmediekommunikation håller på att växa fram vid universitetet och att en utbyggnad av den informations-teknologiska forskningen har inletts där. Högskolan i Sundsvall–Härnösand förordas i fem motioner, nämligen 1988/89:Ub728 (c) yrkande 26, 1988/89: Ub824 (mp) yrkande 15, 1988/89:Ub514 (s,m,fp,c,vpk,mp), 1988/89: Ub607 (mp) och 1988/89:Ub827 (s) yrkande 5 delvis. I samtliga motioner framhålls olika fördelar med en lokalisering av journalistutbild-

ningen till högskolan i Sundsvall–Härnösand, bl. a. betonas journalistutbildningens regionalpolitiska betydelse. Enligt motionerna 1988/89: Ub595 (s) och 1988/89: Ub745 (c) bör journalistutbildningen lokaliseras till högskolan i Falun–Borlänge. Motionärerna hänvisar bl. a. till att högskolan sedan år 1982 bedriver en avancerad utbildning i grafisk teknologi. I två motioner slutligen, nämligen 1988/89: Ub655 (s) yrkande 1 och 1988/89: Ub689 (vpk) föreslås att den nya journalistutbildningen skall lokaliseras till högskolan i Luleå. I den förstnämnda motionen ges även förslag till hur ett samarbete bör ske med den nuvarande journalistutbildningen vid Kalix folkhögskola.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Massmedieområdet är för närvarande mycket expansivt, och den tekniska utvecklingen inom olika medier går snabbt. Enligt utskottets uppfattning kommer en lokalisering av den nya journalistutbildningen till Sundsvall–Härnösand att stärka högskolan genom att dess utbildningsutbud breddas. Vid högskolan i Sundsvall–Härnösand finns redan en informationslinje, som avses bli en allmän linje från läsåret 1990/91. Mot denna bakgrund anser utskottet att den nya journalistutbildningen bör förläggas till högskolan i Sundsvall–Härnösand. Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89:Ub514, 1988/89: Ub607, 1988/89: Ub728 yrkande 26, 1988/89: Ub824 yrkande 15 och 1988/89:Ub827 yrkande 5 delvis samt med avslag på motionerna 1988/89: Ub551, 1988/89: Ub595, 1988/89: Ub655 yrkande 1, 1988/89: Ub658, 1988/89: Ub673 yrkande 13, 1988/89: Ub675, 1988/89: Ub689 och 1988/89: Ub745 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför om förläggningen av journalistutbildning till högskolan i Sundsvall–Härnösand.

I motion 1988/89:Ub655 (s) anføres att *journalistutbildning* har bedrivits vid *Kalix folkhögskola* sedan 20 år tillbaka. Motionärerna föreslår att den nuvarande grundutbildningen inom journalistutbildningen vid Kalix folkhögskola bör jämföras med det första årets utbildning vid journalisthögskolorna (yrkande 2) och att journalistutbildningen där bör få samma status som övrig journalistutbildning i landet (yrkande 3).

Utskottet vill hänvisa till utredningsbetänkandet (SOU 1987: 50) om högskolans journalistutbildning, där några av de utbildningsvägar för journalistiskt arbete som finns utanför högskolan, i första hand folkhögskolornas journalistutbildning, redovisas. Utskottet delar den uppfattning som framförs av föredragande statsrådet i budgetpropositionen, nämligen att det i detta sammanhang inte finns anledning till några åtgärder som berör folkhögskoleutbildningen. Enligt föredragande statsrådet skall folkhögskolornas utbildning ses som en värdefull komplettering till högskoleutbildningen. Den bör fortsätta på samma fria villkor som den för närvarande har. Till detta vill utskottet lägga att folkhögskolans roll och uppgifter i förhållande till andra utbildningsanordnare för närvarande utreds av folkhögskolekommittén (U 1988:09, dir. 1988: 16).

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motion 1988/89:Ub655 yrkandena 2 och 3.

Regeringen föreslår att *en allmän informationslinje om 120 poäng inrättas* den 1 juli 1990 och lokaliseras till högskolorna i Örebro, Växjö, Karlstad, Jönköping och Sundsvall – Härnösand. Informationslinjen skall förbereda för verksamhet som informatör inom företag, organisationer och myndigheter.

Enligt motion 1988/89:Ub611 (c) yrkande 6 bör den nya informationslinjen om 120 poäng inrättas vid högskolan i Karlstad redan den 1 juli 1989. I motion 1988/89:Ub653 (s) föreslås att en allmän informationslinje inrättas vid universitetet i Göteborg. Motionärerna hänvisar bl. a. till att universitetet i Göteborg har lång erfarenhet av utbildning i informationsteknik, att universitetet har landets enda professur i massmedieforskning och att planer finns på en ny institution för masskommunikation och journalistik.

Utskottet vill med anledning av motionsyrkandena anföra följande.

Som framhålls i budgetpropositionen bygger den nya allmänna utbildningslinjen på ett grundligt förarbete inom UHÄ. Linjen är en vidareutveckling av de lokala linjer om 80–120 poäng som redan finns på nysnämnda fem högskoleorter. I sin anslagsframställning redovisar UHÄ att vissa universitet föreslagit att den allmänna informationslinjen lokaliseras till ett eller flera universitet med hänvisning till den bättre arbetsmarknaden för informatörer i de större städerna och förutsättningarna för linjens forskningsanknytning vid ett universitet. UHÄ avser att pröva dessa förslag i sin anslagsframställning för planeringsperioden 1990/91 – 1991/93.

Utskottet anser att det finns anledning att avvakta dels UHÄ:s förslag till finansiering av den nya linjen, dels ämbetets prövning av frågan om lokalisering av informationslinjen till ett eller flera universitet. Med hänvisning till vad som här anförts föreslår utskottet att riksdagen med bifall till proposition 1988/89:100 och med avslag på motionerna 1988/89:Ub611 yrkande 6 och 1988/89:Ub653 bemyndigar regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en allmän utbildningslinje, informationslinjen om 120 poäng.

Bibliotekarietutbildning

Sedan höstterminen 1987 är 30 utbildningsplatser på bibliotekarielinjen i Borås utlokaliserade till universitetet i Umeå. De studerande på bibliotekarielinjen i Umeå kommer att avsluta sin utbildning under våren 1989. Föredragande statsrådet ställer sig positiv (jfr prop. s. 242) till en fortsatt utlokalisering till Umeå av utbildningen på bibliotekarielinjens längre variant om 80 poäng. Denna utlokalisering av ytterligare en grupp om 30 studerande kan finansieras genom frigjorda resurser från utbildningens kortare variant om 40 poäng, som föreslås bli inställd vid två tillfällen, nämligen vårterminen 1990 och vårterminen 1991.

I motion 1988/89:Ub507 (fp) hävdas att det finns starka skäl som talar för en permanent *bibliotekarietutbildning vid universitetet i Umeå*. Hittills gjorda erfarenheter visar, enligt motionärerna, att universitetet i Umeå har

goda förutsättningar för att bedriva denna utbildning. En bibliotekarieutbildning i Umeå skulle också på ett markant sätt underlätta rekryteringen av kompetenta sökande till vakanta tjänster inom biblioteksväsendet i norra Sverige.

Utskottet har tidigare behandlat liknande yrkanden (UbU 1986/87: 20, UbU 1987/88: 26). I årets budgetproposition anför föredragande statsrådet att det är angeläget att bibliotekarieutbildningen vid universitetet i Umeå får fortsätta ytterligare en tid, då den kan ge erfarenheter av värde när det gäller att bedöma olika förslag och önskemål om bibliotekarieutbildningen i framtiden. Mot denna bakgrund anser utskottet att det inte nu finns skäl för riksdagen att uttala sig i frågan; varför utskottet avstyrker motion 1988/89: Ub507.

Religionsvetenskaplig utbildning

Då det under de senaste åren varit svårt att besätta alla nybörjarplatser på den religionsvetenskapliga linjen, anser föredragande statsrådet, att en temporär minskning bör ske av intagningskapaciteten på den religionsvetenskapliga linjen med 40 nybörjarplatser, 20 vid vardera universiteten i Uppsala och Lund för budgetåret 1989/90. För Uppsalas del bör nedskärningen gälla de platser som är förlagda till Stockholm. De medel som frigörs bör användas för fristående kurser i religionsvetenskapliga ämnen.

I fyra motioner tas frågor upp om den *religionsvetenskapliga utbildningen*. I motion 1988/89: Ub546 (fp) avvisas regeringens förslag till en temporär minskning av antalet nybörjarplatser på den religionsvetenskapliga linjen för budgetåret 1989/90 (yrkande 1). Enligt motionärerna bör den del av utbildningen på den religionsvetenskapliga linjen, som för närvarande är utlokaliserad till universitetet i Umeå från universitetet i Uppsala, få fortsätta (yrkande 2). Även i motion 1988/89: Ub646 (c) berörs den religionsvetenskapliga utbildningen i Norrland. Motionärerna föreslår att den distansutbildning i Härnösand, som startade hösten 1987 och som universitetet i Uppsala svarar för, inte skall bli en engångsföreteelse utan upprepas. I båda dessa motioner understryks vikten av att viss prästutbildning bör finnas i Norrland, så att prästrekryteringen där kan underlättas. Slutligen begärs i motionerna 1988/89: Ub685 (m) och 1988/89: Ub758 (s) förslag om införande av religionsvetenskaplig linje vid universitetet i Göteborg. Motionärerna hänvisar till att det för närvarande är möjligt att studera 80 poäng av den religionsvetenskapliga linjen vid institutionen för religionsvetenskap i Göteborg. Enligt motionärerna finns det i Göteborg ett starkt uttalat behov av en förlängning av utbildningen där. De studerande bör inte behöva flytta till annan ort för att avsluta sina studier på religionsvetenskaplig linje.

Utskottet konstaterar att det under de senaste åren varit svårt att besätta alla nybörjarplatser på den religionsvetenskapliga linjen, samtidigt som det råder stor brist på personal med religionsvetenskaplig utbildning inom svenska kyrkan. På olika sätt har universiteten i Uppsala och Lund försökt att hålla uppe utbildningskapaciteten för den religionsvetenskapliga linjen.

Det förstnämnda universitetets utlokalisering av religionsvetenskaplig utbildning till universitetet i Umeå och den nyss redovisade distansutbildningen i Härnösand är exempel på åtgärder som vidtagits. Regeringens förslag till en temporär minskning av intagningskapaciteten på den religionsvetenskapliga linjen och till överföring av frigjorda medel till anslaget D 12. Lokala och individuella linjer och fristående kurser är enligt utskottets uppfattning ett rationellt sätt att utnyttja befintliga resurser för utbildning i religionsvetenskap. Utskottet anser vidare att det inte finns något som hindrar att viss religionsvetenskaplig utbildning även i fortsättningen förläggs till universitetet i Umeå och att olika distributionsformer för utbildning prövas i syfte att öka rekryteringen till prästutbildningen i såväl Norrland som övriga Sverige.

Utskottet vill påpeka att utlokalisering av högskoleutbildning, distansutbildning m. m. bygger på överenskommelser mellan berörda högskoleenheter.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1988/89: Ub546 yrkandena 1 och 2, 1988/89: Ub646, 1988/89: Ub685 och 1988/89: Ub758.

Högre musikutbildning

I motion 1988/89: Ub563 (m,fp,c) framförs förslag till *påbyggnadsutbildning i musik vid universitetet i Umeå*. Motionärerna framhåller att universitetet i Umeå genom den nystartade konsthögskolan och designutbildningen lagt grunden till en konstnärlig fakultet. Som nästa led planeras lokalt en högre musikutbildning vid universitetet. Den avser en tvåårig påbyggnadsutbildning på s. k. diplomnivå – efter de fyra årens grundläggande musikutbildning på annan ort – med 30 nybörjarplatser.

Utskottet konstaterar att planeringsramen för påbyggnadsutbildningen i musik för närvarande är tio nybörjarplatser. Utbildningen har sex olika inriktningar som varierar i längd mellan 80 poäng och 160 poäng. En inriktning är den s. k. diplomutbildningen av instrumental- och sångsolister. I årets budgetproposition föreslår regeringen en utökning av påbyggnadsutbildningen i musik med sju nybörjarplatser, nämligen tre platser vid musikhögskolan i Stockholm, två platser vid universitetet i Lund och två vid universitetet i Göteborg. För detta ändamål beräknas 476 000 kr. under anslaget. UHÄ har i sin anslagsframställning för budgetåret 1989/90 inte tagit upp frågan om en etablering av påbyggnadsutbildning i musik vid universitetet i Umeå. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet motion 1988/89: Ub563.

Bebyggelseantikvarisk utbildning

Enligt motion 1988/89: Ub823 (m) yrkande 2 är det viktigt att Sverige har tillgång till skickliga yrkesmän med kunskaper om äldre tiders byggnadsteknik och materialteknik. Enligt motionärerna bör åtgärder vidtas för att stärka *teknisk-antikvarisk forskning och utbildning i byggnadsvård m. m.* I motion 1988/89: Ub663 (c) yrkande 1 föreslås att en påbyggnadsutbild-

ning på den bebyggelseantikvariska linjen inrättas. Den bör ha utbildningsinslag särskilt för yrkeslivets behov, exempelvis för specialiserade företag inom bygnadssektorn.

Utskottet vill hänvisa till sin behandling av ett liknande yrkande under hösten 1988 (bet. 1988/89: UbU5, rskr. 1988/89: 41). Utskottet erinrade då om att den bebyggelseantikvariska linjen om 120 poäng och påbyggnadslinjen i restaureringskonst om 40 poäng vid konsthögskolan i Stockholm är relativt nya utbildningar i vårt land och att de behöver viss tid för att utvecklas. När det gäller frågan om inrättande av en allmän påbyggnadslinje för viss utbildning erinrar utskottet om att ett ärende av sådant slag normalt bör prövas av UHÄ och regering, innan det blir föremål för riksdagsbeslut. Lokala påbyggnadslinjer kan inrättas av högskolemyndigheten inom ramen för tillgängliga resurser. Vidare kan utbildning anordnas som uppdragsutbildning.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen avslår motionerna 1988/89: Ub663 yrkande 1 och 1988/89: Ub823 yrkande 2.

Planeringsramar

Utskottet tillstyrker att riksdagen fastställer *planeringsramar för sektorn för utbildning för kultur- och informationsyrken* för budgetåret 1989/90 i enlighet med vad som föreslås i budgetpropositionen.

Anslagsbeloppet

I motion 1988/89: Ub545 (fp) hävdas att universitetets i Göteborg medelsbehov när det gäller de konstnärliga utbildningarna inte är tillgodosedda i årets budgetproposition. Enligt motionärerna får t. ex. teaterutbildningarna i Malmö och Stockholm ungefär 10000 kr. mer per elev och termin än vad motsvarande utbildning får i Göteborg. Motionärerna föreslår att regeringen får i uppdrag att förstärka resurserna till de konstnärliga utbildningarna i Göteborg i enlighet med universitetets önskemål. Finansieringen bör ske genom en omfördelning inom anslaget för D 11. Utbildning för kultur- och informationsyrken. I motion 1988/89: Ub663 (c) yrkande 2 föreslås att riksdagen till den bebyggelseantikvariska linjen vid universitetet i Göteborg för budgetåret 1989/90 skall anslå 1,5 milj. kr. utöver vad regeringen har föreslagit. Motionären anser att nuvarande anslag inte räcker för att tillgodose elementära behov av utrustning och material, byggtekniska och laborativa övningar m. m. och att de studerande därigenom inte uppnår fullgod yrkeskompetens.

Utskottet vill erinra om att det är styrelsen för universitetet som själv avgör efter lokala bedömningar fördelningen av medel på de olika utbildningslinjerna inom resp. sektorsanslag. Beträffande en förstärkning av resurserna för den bebyggelseantikvariska linjen konstaterar utskottet att UHÄ i sin anslagsframställning för budgetåret 1989/90 inte fört fram förslag om ytterligare medel för denna linje. Till bilden hör att det i årets budgetproposition föreslås ökade resurser till konservatorsutbildningen

vid universitetet i Göteborg motsvarande sammanlagt 500 000 kr. för budgetåret 1989/90. 1988/89: UbU23

När det gäller resurser till de konstnärliga utbildningarna vid universitetet i Göteborg konstaterar utskottet att tilldelade resurser per årselevplats är större på vissa linjer i Göteborg (bl.a. musikdramatiska linjen och musikerlinjen) och mindre på andra (bl.a. skådespelarlinjen) i jämförelse med övriga högskolenheter (Verksamhetsberättelse för högskolan, UHÄ-rapport 1988: 9).

Då utskottet inte har något att erinra mot medelsberäkningen under anslaget föreslår utskottet beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till proposition 1988/89: 100 och med avslag på motionerna 1988/89: Ub545 och 1988/89: Ub663 yrkande 2 till Utbildning för kultur- och informationsyrken för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 260 519 000 kr.

Övrigt

I motion 1988/89: Ub508 (fp) anförs att högskolan i Kalmar bör utnyttjas för en planerad *fortbildning av museitjänstemän*, då fortbildningen av journalister (FOJO) är förlagd dit sedan ett tiotal år.

Utskottet hänvisar till riksdagens behandling av samma yrkande under hösten 1988 (bet. 1988/89: UbU5, rskr. 1988/89: 41). Enligt vad utskottet erfarit bereds för närvarande frågan om fortbildning av museitjänstemän och även frågan om lokaliseringsort för en sådan fortbildning inom regeringskansliet. Med hänsyn härtill anser utskottet att riksdagen bör avslå motionen.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *inrättande av en allmän utbildningslinje, journalistlinjen*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89: 100 och med avslag på motionerna 1987/88: Ub707 och 1987/88: Ub733 yrkande 13 bemyndigar regeringen att den 1 juli 1989 inrätta en ny allmän utbildningslinje, journalistlinjen om 40/120 poäng.

2. beträffande *avveckling av nuvarande journalistlinje*

att riksdagen med bifall till proposition 1988/89: 100 bemyndigar regeringen att fr. o. m. budgetåret 1989/90 avveckla nuvarande journalistlinje,

3. beträffande *lokalisering av journalistutbildning till en högskoleort i norra Sverige*

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89: Ub514, 1988/89: Ub607, 1988/89: Ub728 yrkande 26, 1988/89: Ub824 yrkande 15 och 1988/89: Ub827 yrkande 5 delvis samt med avslag på motionerna 1988/89: Ub551, 1988/89: Ub595, 1988/89: Ub655 yrkande 1, 1988/89: Ub658, 1988/89: Ub673 yrkande 13, 1988/89: Ub675,

- 1988/89: Ub689 och 1988/89: Ub745 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anför,
- 1988/89: UbU23
4. beträffande *journalistutbildning vid Kalix folkhögskola*
att riksdagen avslår motion 1988/89: Ub655 yrkandena 2 och 3,
  5. beträffande *inrättande av en allmän utbildningslinje, informationslinjen*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89: 100 och med avslag på motionerna 1988/89: Ub611 yrkande 6 och 1988/89: Ub653 bemyndigar regeringen att den 1 juli 1990 inrätta en allmän utbildningslinje, informationslinjen om 120 poäng,
  6. beträffande *bibliotekarieutbildning vid universitetet i Umeå*
att riksdagen avslår motion 1988/89: Ub507,
  7. beträffande *religionsvetenskaplig utbildning*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89: Ub546, 1988/89: Ub646, 1988/89: Ub685 och 1988/89: Ub758,
  8. beträffande *påbyggnadsutbildning i musik vid universitetet i Umeå*
att riksdagen avslår motion 1988/89: Ub563,
  9. beträffande *teknisk-antikvarisk forskning och utbildning i byggnadsvård m. m.*
att riksdagen avslår motionerna 1988/89: Ub663 yrkande 1 och 1988/89: Ub823 yrkande 2,
  10. beträffande *planeringsramar*
att riksdagen fastställer planeringsramar i enlighet med vad som förordats i proposition 1988/89: 100,
  11. beträffande *anslaget*
att riksdagen med bifall till proposition 1988/89: 100 och med avslag på motionerna 1988/89: Ub545 och 1988/89: Ub663 yrkande 2 till *Utbildning för kultur- och informationsyrken* för budgetåret 1989/90 anvisar ett reservationsanslag av 260 519 000 kr.,
  12. beträffande *lokaliseringsort för fortbildning av museitjänstemän*
att riksdagen avslår motion 1988/89: Ub508.

Stockholm den 6 april 1989

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Larz Johansson (c), Helge Hagberg (s), Ann-Cathrine Haglund (m), Bengt Silfverstrand (s), Lars Leijonborg (fp), Lars Svensson (s), Ingvar Johnsson (s), Margareta Hemmingsson (s), Berit Löfstedt (s), Birger Hagård (m), Carl-Johan Wilson (fp), Eva Goës (mp), Ewa Hedkvist Petersen (s), Ulf Melin (m), Marianne Jönsson (c), och Ylva Johansson (vpk).

1. Lokalisering av journalistutbildning till en högskoleort i norra Sverige (mom. 3)

Ann-Cathrine Haglund, Birger Hagård och Ulf Melin (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar med "Massmedieområdet är" och slutar med "Sundsvall–Härnösand" bort ha följande lydelse:

Utskottet vill framhålla att forskningsanknytningen av journalistutbildningen är mycket väsentlig för utvecklingen av journalistyrket. Enligt utskottets uppfattning är en kritiskt inriktad utbildning med inslag av skolning i vetenskaplig metodik m. m. en förutsättning för att den föreslagna målsättningen för den nya journalistutbildningen skall kunna uppnås. Mot denna bakgrund anser utskottet att den nya journalistutbildningen bör förläggas till universitetet i Umeå. Utskottet delar uppfattningen att endast universitetet i Umeå, bland de aktuella högskoleenheterna i norra Sverige, för närvarande har den bredd och kvalitet i sin utbildning och forskning som den nya journalistutbildningen kommer att kräva.

Med hänvisning till det anförda föreslår utskottet att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89: Ub551, 1988/89: Ub658, 1988/89: Ub673 yrkande 13 och 1988/89: Ub675 samt med avslag på motionerna 1988/89: Ub514, 1988/89: Ub595, 1988/89: Ub607, 1988/89: Ub655 yrkande 1, 1988/89: Ub689, 1988/89: Ub728 yrkande 26, 1988/89: Ub745, 1988/89: Ub824 yrkande 15 och 1988/89: Ub827 yrkande 5 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført om förläggning av journalistutbildning till universitetet i Umeå.

dels att moment 3 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

3. beträffande lokalisering av journalistutbildning till en högskoleort i norra Sverige

att riksdagen med bifall till motionerna 1988/89: Ub551, 1988/89: Ub658, 1988/89: Ub673 yrkande 13 och 1988/89: Ub675 samt med avslag på motionerna 1988/89: Ub514, 1988/89: Ub595, 1988/89: Ub607, 1988/89: Ub655 yrkande 1, 1988/89: Ub689, 1988/89: Ub728 yrkande 26, 1988/89: Ub745, 1988/89: Ub824 yrkande 15 och 1988/89: Ub827 yrkande 5 delvis som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anført,

2. Bibliotekarieutbildning vid universitetet i Umeå (mom. 6)

Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet har" och slutar med "motion 1988/89: Ub507" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att bibliotekarieutbildningen vid universitetet i Umeå, vilken sedan höstterminen 1987 bedrivits som försöksverksamhet, nu bör bli permanent. Utskottet vill erinra om att kravet för tillträde till bibliotekarieutbildningens längre variant är minst 80 poängs högskolestudier. För

många studerande innebär det en stor nackdel att utbildningen endast är lokaliserad till *en* ort i landet. Bibliotekarieutbildningen har därför svårigheter att rekrytera studerande från norra Sverige, vilket i sin tur minskat möjligheterna att få utbildade bibliotekarier till tjänster i Norrlandslänen. En permanent bibliotekarieutbildning vid universitetet i Umeå skulle öka antalet sökande till denna utbildning från norra Sverige och förbättra rekryteringen av utbildade bibliotekarier till tjänster där. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *bibliotekarieutbildning vid universitetet i Umeå*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89: Ub507 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Religionsvetenskaplig utbildning (mom. 7)

Lars Leijonborg (fp), Carl-Johan Wilson (fp) och Eva Goës (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet konstaterar" och på s. 9 slutar med "och 1988/89: Ub758" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att förslaget i budgetpropositionen om att temporärt minska utbildningskapaciteten på den religionsvetenskapliga linjen med 20 nybörjarplatser inte bör genomföras. Uppsala universitet har i flera avseenden spelat en viktig roll för att avhjälpa en del av bristen på personal med religionsvetenskaplig utbildning i norra Sverige. Universitetet i Umeå har varit lokal kursadministratör för den utbildningsverksamhet som universitetet i Uppsala decentraliserat dit.

Såväl Luleå som Härnösands stift har under en följd av år aktivt verkat för att universitetet i Umeå skall engagera sig för att etablera religionsvetenskaplig utbildning vid universitetet. Det har t. o. m. inrättats en fond för teologisk forskning och utbildning som har till syfte att stödja dessa strävanden.

I analogi med vad som sägs i budgetpropositionen om bibliotekarieutbildningen bör enligt utskottets uppfattning verksamheten med religionsvetenskaplig utbildning vid universitetet i Umeå få fortsätta ytterligare en tid. Av det skälet bör inte heller någon överföring mellan sektorsanslaget (D 11) och anslaget till fristående kurser (D 12) företas i vad avser universitetet i Uppsala. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *religionsvetenskaplig utbildning*
att riksdagen med bifall till motion 1988/89: Ub546 och med anledning av motionerna 1988/89: Ub646, 1988/89: Ub685 och 1988/89: Ub758 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Teknisk-antikvarisk forskning och utbildning i byggnadsvård m. m. (mom. 9)

1988/89:UbU23

Ann-Cathrine Haglund, Birger Hagård och Ulf Melin (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet vill" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att ansvaret från samhällets sida måste bli större när det gäller att skydda och bevara våra kulturskatter. På kunskapsområdet finns det i dag brister. Forskningen på det teknisk-antikvariska området bör enligt utskottets uppfattning få ökade resurser och särskilda insatser måste göras för att stärka utbildningen i byggnadsvård, byggnadsteknik och materialframställning. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att moment 9 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

9. beträffande *teknisk-antikvarisk forskning och utbildning i byggnadsvård m. m.*

att riksdagen med bifall till motion 1988/89: Ub823 yrkande 2 och med anledning av 1988/89: Ub663 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

